

Pla d'avaluacions

2024-2028

Avís legal

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement 4.0 Internacional (CC BY 4.0) de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, la distribució, la comunicació pública i la transformació per generar obra derivada, sense cap restricció, sempre que se'n citi el titular dels drets (Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia, Drets i Memòria). La llicència completa es pot consultar a: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ca>

© Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia, Drets i Memòria
justicia.gencat.cat

Juny de 2024

Fotografia de coberta: imatge de [J.P.M. a Pixabay](#)

Índex

Presentació	4
1. Introducció	5
2. Metodologia i descripció del procés	7
3. Resum d'avaluacions	10
3.1. Quadre resum de prioritització d'avaluacions 2024-2028	10
3.2. Àmbit d'execució penal (EP)	11
3.3. Àmbit de l'Administració de justícia (AJ)	17
3.4. Altres àmbits propis del Departament	20
4. Seguiment del Pla	21

Presentació

L'avaluació de polítiques públiques, i sobretot la consolidació d'una cultura de l'avaluació, introdueix eficiència i legitimitat a l'acció pública. Per un costat, permet obtenir informació per poder dissenyar de manera rigorosa i implementar els programes i les actuacions previstos perquè s'apropin als objectius que busquem. Per l'altre, l'avaluació ajuda a avançar en el necessari rendiment de comptes que s'ha de produir en democràcia.

Perquè governar en ple segle XXI requereix una combinació virtuosa entre valors i evidència. El camí a transitar passa per orientar normativament i amb lideratge deliberatiu les polítiques públiques, i alhora acompanyar-se d'instruments d'estratègies de valoració que permetin una eficàcia creixent: això és, la minimització de recursos i la maximització d'efectes desitjats.

El Pla d'avaluacions del Departament de Justícia, Drets i Memòria (2024-2028) neix amb aquesta inquietud. Som una conselleria amb una llarga experiència en estudis i avaluacions sobre programes i mesures. I aquest pla ens permet ordenar, prioritzar i impulsar l'avaluació. Agraïm de manera molt sincera la participació de totes les persones que l'han fet possible. Un treball que parteix del Gabinet Tècnic i del Gabinet de la Consellera, i que interpel·la les diverses unitats que conformen el Departament.

Aquest pla s'ha realitzat conjuntament amb el Departament d'Economia i d'Ivàlua. Fa vint anys que va néixer aquest organisme que elabora i promou l'avaluació en les institucions públiques: un orgull de país. Haver pogut treballar conjuntament ha estat productiu. Els equips de Justícia i d'Economia han avançat la feina de manera coordinada i amb molta motivació. El valor afegit moltes vegades es troba en les actuacions interdepartamentals.

I ja la darrera idea. És part de l'exercici anar introduint la idea que els equips tècnics i polítics no han de veure les avaluacions com un mer exercici de control o fiscalització sinó com una oportunitat de millora constant. Això és la creació de la cultura de l'avaluació. Ara bé, perquè aquest gir es consolidi també és necessari que grups de pressió, mitjans de comunicació o grups parlamentaris siguin sensibles en la matèria i hi col·laborin.

Seguim millorant la política pública. Seguim impulsant l'avaluació.

Gemma Ubasart i González

Consellera de Justícia, Drets i Memòria

1. Introducció

Aquest Pla respon a la voluntat del Departament de Justícia, Drets i Memòria de disposar d'un instrument de planificació del conjunt d'avaluacions de polítiques públiques que es preveuen realitzar durant el període 2024-2028.

L'avaluació de polítiques públiques és una de les eines més potents que té l'Administració per augmentar l'eficàcia i la legitimitat dels seus plans i programes. Avaluar no és un exercici senzill, però té múltiples virtuts que justifiquen la seva empresa: ajuda a la presa de decisions sobre els plans i programes, en permet millorar el disseny i els resultats i, al mateix temps, esdevé un exercici de rendiment de comptes a nivell intern i de cara a la ciutadania.

Però l'exercici d'avaluar requereix una feina prèvia de reflexió: davant l'escassetat de recursos i la impossibilitat d'avaluar exhaustivament tota l'activitat de l'Administració, cal prioritzar justificadament quines polítiques avaluem, com, quan i per què. Aquest és, precisament, l'objectiu d'un Pla d'avaluacions com aquest.

El Pla d'avaluacions del Departament de Justícia, Drets i Memòria s'emmarca dins una visió comuna del que significa l'avaluació de polítiques a l'Administració catalana. La Llei 5/2020, del 29 d'abril, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic i de creació de l'impost sobre les instal·lacions que incideixen en el medi ambient, dedica el capítol X a l'avaluació de polítiques públiques i, concretament, a l'article 112.4 estableix que: "Els departaments de l'Administració de la Generalitat i les entitats que en depenen han d'acordar la realització d'avaluacions i plans d'avaluació pluriennals de les polítiques públiques que hagin dissenyat o executat en l'àmbit de les seves competències".

El Departament de Justícia, Drets i Memòria compta amb l'experiència i l'expertesa del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada i de l'Observatori Català de la Justícia en Violència Masclista pel que fa a l'elaboració d'avaluacions i recerques.

Així mateix, l'any 2022 el Govern català va signar la Declaració d'Estrasburg sobre els valors i els reptes comuns de les administracions públiques europees, que enuncia uns valors comuns on l'avaluació de les polítiques públiques a l'Administració esdevé una eina d'aprenentatge col·lectiu i organitzatiu, basat en la transparència, la rendició de comptes i la contribució a l'eficàcia i eficiència de l'acció pública.

La Generalitat de Catalunya, doncs, ha considerat l'avaluació com un procés estratègic que necessita ser impulsat i planificat. L'objectiu és avançar cap a la seva institucionalització, és a dir, que l'avaluació s'incorpori de manera permanent i sistemàtica a la pràctica de les administracions públiques. Això no obstant, malauradament avui la planificació d'avaluacions encara no està prou estesa. De fet, **el Departament de Justícia, Drets i Memòria és pioner a elaborar una planificació de les seves avaluacions, i és el primer que ho fa des d'una visió integral que abasta el conjunt de les polítiques del Departament.** Per això, aquest treball s'alineja amb els objectius de l'Administració catalana i vol servir d'exemple i contribució per a l'elaboració de plans d'avaluació a tots els departaments de la Generalitat de Catalunya.

L'objectiu d'aquest Pla d'avaluacions és incorporar l'avaluació d'una manera sistemàtica en el disseny i l'execució de les polítiques i programes del Departament, de tal manera que les seves conclusions i recomanacions s'incorporin a la presa de decisions i serveixin per millorar l'eficàcia d'aquestes polítiques.

En resum, doncs, el Pla compleix aquestes funcions:

- Identificar els buits de coneixement que es poden omplir amb l'avaluació i valorar l'eficàcia i l'eficiència de les polítiques públiques
- Prioritzar les avaluacions que es consideren més rellevants i estratègiques

- Facilitar que l'evidència estigui disponible a l'hora de la presa de decisions
- Implicar les diverses unitats en una visió estratègica sobre l'avaluació
- Facilitar el retiment de comptes davant la ciutadania
- Contribuir a la cultura de l'avaluació

En aquest document es descriuen també els criteris que s'han fet servir per identificar i prioritzar els diferents interessos d'avaluació, i s'exposen de manera esquemàtica les característiques de les avaluacions prioritzades (tipus d'avaluació, previsió de calendari, responsable de l'avaluació i agents clau).

Un cop aprovat internament, aquest pla es presentarà davant la Comissió Interdepartamental d'Avaluació de Polítiques Públiques (CIAVA) de la Generalitat, que és l'òrgan que coordina i realitza el pla pluriennal d'avaluacions i en coordina la planificació. D'altra banda, per al finançament de les avaluacions, a més del pressupost propi del Departament, es buscarà el suport de fons específics com el Fons de Promoció per a l'Avaluació de Polítiques Públiques (PROAVA) del Departament d'Economia i Hisenda, entre d'altres.

2. Metodologia i descripció del procés

A continuació es descriu la metodologia utilitzada per al procés d'aixecament de les necessitats d'avaluació, els criteris de selecció utilitzats i les conseqüents avaluacions identificades en aquest Pla d'avaluacions, que abasten el període 2024-2028.

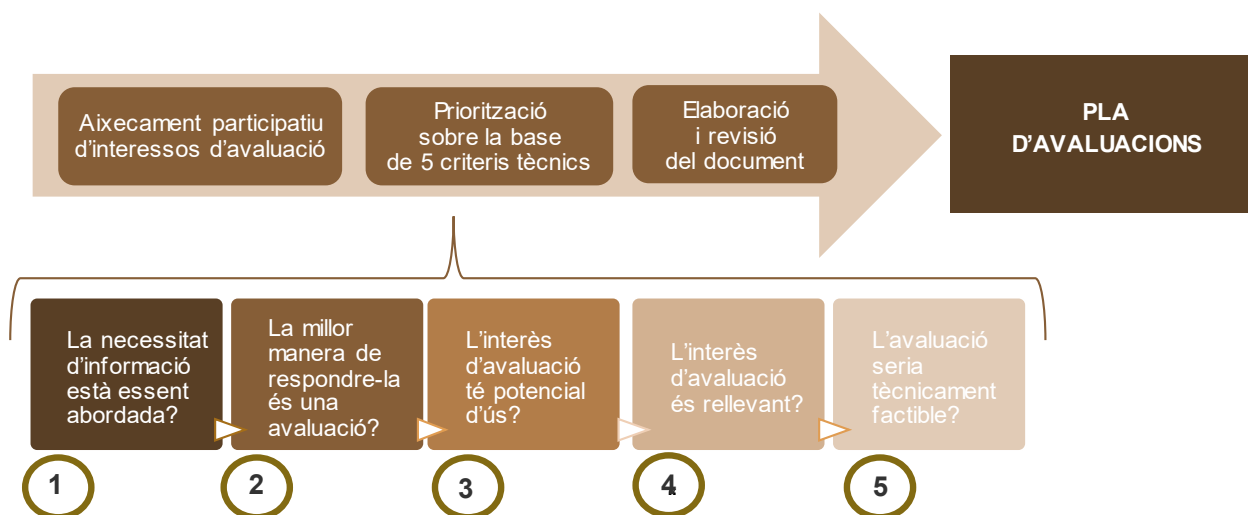
Grup motor

En primer lloc, es va constituir un grup motor que ha estat l'equip de referència i supervisió al llarg de tot el procés d'elaboració del Pla, i que ha comptat amb representació dels òrgans següents:

- Gabinet de la Consellera (JUS)
- Gabinet Tècnic del Departament (JUS)
- Àrea d'Avaluació Econòmica de Polítiques Públiques (ECO)
- Ivàlua, Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Consorti)

Aquesta composició ha permès combinar l'experiència pròpia de l'àmbit del Departament de Justícia, Drets i Memòria, amb l'expertesa d'altres plans d'avaluacions realitzats o acompanyats per Ivàlua i l'Àrea d'Avaluació Econòmica de Polítiques Públiques del Departament d'Economia i Hisenda. Així, el grup motor s'ha encarregat d'impulsar els treballs per a la realització del pla, dinamitzar les reunions i sessions mantingudes i supervisar la metodologia de tots els procediments, segons l'esquema següent.

Esquema del procés de priorització i criteris utilitzats

Aixecament dels interessos d'avaluació

Per identificar els interessos d'avaluació del Departament, el primer pas va ser fer una sessió de treball a nivell directiu, que va tenir lloc de manera presencial el dia 15 d'abril de 2024 amb l'assistència dels càrrecs representats al Consell de Direcció del Departament.

L'objectiu de la sessió era identificar els principals interessos d'avaluació alineats amb les prioritats estratègiques de cada àmbit del Departament, alhora que es facilitava una visió conjunta sobre les potencialitats de l'avaluació.

La sessió es va organitzar en tres grups de discussió, coincidint amb els principals àmbits sectorials del Departament: un grup d'execució penal, un grup d'Administració de justícia i un darrer grup més ampli que incloïa diversos àmbits com ara memòria democràtica o dret civil, entre d'altres.

Cada grup va organitzar la discussió partint de les preguntes següents:

- Quines són les polítiques prioritàries del nostre àmbit?
- Què voldríem saber sobre aquestes polítiques o mesures prioritàries?
- Quines decisions estratègiques hem de prendre en els pròxims anys relacionades amb aquestes polítiques?
- Quin coneixement necessitem per prendre aquestes decisions de manera informada?

Al final de la sessió, els diferents grups van compartir les conclusions i van buscar també els aspectes transversals. Com a resultat dels treballs, a la sessió van aflorar 22 interessos d'avaluació.

Priorització sobre la base de criteris tècnics

A partir dels interessos d'avaluació identificats, el grup motor es va encarregar del procés de priorització de les avaluacions seguint els 5 criteris tècnics proposats per l'àrea i l'Àrea d'Avaluació Econòmica de Polítiques Públiques del Departament d'Economia i Hisenda. Els criteris se sintetitzen de la manera següent:

Criteri	Pregunta
1 Manca d'evidència	Aquesta necessitat d'informació està essent abordada ja per alguna altra via?
2 Adequació de l'avaluació	La millor manera de donar resposta a aquesta necessitat d'informació és una avaluació?
3 Propòsit d'ús	L'avaluació té un potencial d'ús ben delimitat?
4 Rellevància	Per què és important i estratègic avaluar aquesta actuació?
5 Factibilitat tècnica	És tècnicament factible dur a terme l'avaluació?

Per tal de seguir un procediment àgil però alhora objectiu i rigorós, els diversos criteris es van contrastar a nivells diferents i després se'n va compartir el resultat. Així, els tres primers criteris, més vinculats a aspectes metodològics del procés d'avaluació, es van validar a nivell del grup motor. El criteri quart, de caire més estratègic, es va validar a nivell de Gabinet de la Consellera. Finalment, per al cinquè criteri, relacionat amb la factibilitat tècnica, es van fer diverses reunions amb el personal tècnic de les diferents unitats implicades.

Les reunions tècniques van servir per concretar els aspectes tècnics de les avaluacions proposades, i també per començar a canalitzar altres necessitats d'informació o coneixement que havien sorgit però que requerien instruments d'anàlisi diferents a l'avaluació.

A continuació es fa un resum del procediment de cribatge dels 22 interessos d'avaluació a través dels 5 criteris de selecció, i que va esdevenir finalment en 10 avaluacions prioritzades:

Criteri 1. Manca d'evidència: Aquesta necessitat d'informació està essent abordada ja per alguna altra via?

L'objectiu d'aquest primer criteri era destriar si els interessos identificats ja estaven essent analitzats per altres vies, o si havien estat analitzats recentment. Les opcions de resposta eren "Sí", "No" o "Parcialment".

Fruit dels treballs sorgits en el si de la sessió estratègica, es partia de 22 interessos d'avaluació identificats. Un cop analitzat aquest primer criteri per a cadascun dels interessos d'avaluació, es van considerar que 3 interessos d'avaluació ja estaven essent treballats (amb projectes d'avaluació encarregats a través del CEFJE), mentre que 1 interès ho estava essent de forma parcial (en aquest cas, en col·laboració amb altres departaments), i els 18 interessos restants no estaven essent

treballats. Aquests darrers 18 interessos d'avaluació i també els 3 que s'havien canalitzat a través del CEFJE (atès que es trobaven en una fase encara inicial) van passar al criteri de prioritització següent.

Criteri 2. Adequació de l'avaluació: La millor manera de donar resposta a aquesta necessitat d'informació és una avaluació?

L'objectiu d'aquest segon criteri era valorar si l'avaluació era l'instrument més adequat per donar resposta a l'interès d'informació o es considerava més adient respondre la necessitat de coneixement a partir d'alguna altra tipologia d'estudi (recerca acadèmica, disseny de sistema d'indicadors, etc.). De nou, les opcions de resposta eren "Sí", "No" o "Parcialment".

De l'anàlisi del segon criteri se'n va derivar que, dels 21 interessos d'avaluació vius, en 10 casos l'avaluació no era l'instrument més adient per respondre a la necessitat d'informació. Per als 11 restants es va considerar que l'avaluació sí que era l'instrument adequat i, per tant, es va tenir en compte a la fase de prioritització següent.

Criteri 3. Propòsit d'ús: L'avaluació té un potencial d'ús ben delimitat?

L'objectiu d'aquest criteri era valorar si l'interès d'avaluació i la informació que se'n trauria estava lligat a un procés de presa de decisions, ja sigui estratègic o operatiu, vinculat al disseny o a la implementació de la política. Addicionalment, es va considerar el moment en el temps en el qual s'havia de prendre la decisió en qüestió, ja que l'avaluació només pot tenir un propòsit d'ús si la informació que es recull i s'analitza es fa abans d'haver de prendre decisions. Per respondre a la pregunta sobre si l'avaluació tenia potencial d'ús, es van fer servir les opcions de resposta "Sí" o "No".

Un cop aplicat aquest criteri es va considerar que, dels 11 interessos d'avaluació vius, 10 interessos d'avaluació estaven estretament lligats a processos de presa de decisions i a temps de ser informats, mentre que un d'ells no complia aquest requisit. En la posterior confecció del calendari de les avaluacions, es va tenir especialment en compte els tempos de la presa de decisions treballats a partir d'aquest criteri.

Criteri 4. Rellevància: Per què és important avaluar aquesta actuació?

L'objectiu d'aquest quart criteri era assegurar la rellevància estratègica dels interessos d'avaluació, valorant el seu encaix amb les prioritats estratègiques del Departament. En aquest cas, els 10 interessos d'avaluació que havien superat els criteris anteriors es va considerar que eren rellevants i estratègics.

Criteri 5. Factibilitat tècnica: És tècnicament factible dur a terme l'avaluació?

Per a l'aplicació d'aquest darrer criteri es va treballar especialment amb les persones responsables de cadascun dels interessos finalistes, amb l'objectiu de realitzar una exploració de la factibilitat tècnica de les avaluacions. Així mateix, la valoració de l'estat de cada programa va ser clau per ajudar a decidir la temporalitat de les avaluacions. D'aquesta manera, es van organitzar diverses reunions amb diverses unitats, on també van participar membres del grup motor.

Dels 10 interessos d'avaluació, un va decaure perquè es va considerar que no era factible tècnicament. A més, un dels interessos es va desdoblar en dues avaluacions per fer-lo viable. D'aquesta manera, el procés va acabar amb 10 avaluacions prioritzades.

3. Resum d'avaluacions

Del procés descrit anteriorment se'n deriva la prioritització de 10 avaluacions, resumides al quadre-resum següent i explicades amb més concreció als apartats posteriors.

Així, s'han previst sis avaluacions en l'àmbit d'execució penal (EP), tres en l'àmbit de l'Administració de la justícia (AJ), i una en l'àmbit de memòria democràtica (corresponent al bloc d'altres àmbits propis del Departament).

Dues avaluacions es començaran l'any 2024, mentre que l'any 2025 s'ha previst iniciar-ne tres. L'any 2026 es preveu iniciar tres avaluacions més, i se n'ha programat una per a l'exercici 2027 i una darrera per al 2028. Això no obstant, cal advertir que l'inici i la temporalitat de les avaluacions queda subjecte al seu disseny definitiu, així com al seguiment i revisió del Pla per part del grup motor, tal com s'explica al darrer apartat.

Els subapartats que segueixen el quadre-resum concreten les característiques de cadascuna de les avaluacions.

3.1. Quadre resum de prioritització d'avaluacions 2024-2028

Nom de l'avaluació	Àmbit	Estat del programa	Estat de l'avaluació	Inici previst de l'avaluació
1 Avaluació del Pla pilot de justícia restaurativa	EP	En curs	Iniciada	2024
2 Avaluació dels programes de reducció de la incidentalitat als centres penitenciaris	EP	En curs	Iniciada (parcialment)	2024
3 Avaluació del desplegament dels processos i activitats de rehabilitació als CP	EP	En curs	Pendent	2025
4 Avaluació del nou servei de provisió de mesures penals alternatives (MPA)	EP	Pendent inici	Pendent	2026
5 Avaluació de l'ús de dispositius de localització GPS (polseres)	EP	Pendent disseny	Pendent	2025
6 Avaluació de l'assessorament tècnic específic en les suspensions d'entrada a presó	EP	Pendent disseny	Pendent	2028
7 Avaluació de les unitats de valoració forense integral (UVFI)	AJ	En curs	Pendent	2026
8 Avaluació de la implantació de les noves oficines judicials	AJ	En curs	Pendent	2027
9 Avaluació del Servei de Justícia Gratuïta	AJ	En curs	Pendent	2025
10 Avaluació dels espais de memòria	Altres	En curs	Pendent	2026

3.2. Àmbit d'execució penal (EP)

3.2.1. Avaluació del Pla pilot de justícia restaurativa

Tipus d'avaluació	Altres detalls de l'avaluació
Segons moment: intermèdia	Responsable: Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil
Segons agent: interna	Altres agents clau: òrgans judicials, tècnics d'MPA, personal de centres penitenciaris, víctimes i victimaris implicats en els processos, OAVD, Àrea de Reparació i Atenció a la Víctima
Segons continguts: implementació (i impacte en funció de factibilitat tècnica)	Període d'execució programa: 2024-2026
	Inici previst avaluació: 2024

Situació inicial / repte a abordar

El servei de justícia restaurativa a Catalunya va ser pioner al seu moment i avui acumula un recorregut de 25 anys de bagatge. Això no obstant, dista molt encara de ser un servei universal, un dret de ciutadania, i, per tant, d'arribar a oferir tota la seva potencialitat. En aquest context, l'Estratègia de Justícia Restaurativa 2030 aprovada el 2024 pretén fer un salt endavant amb diverses mesures encaminades en aquest sentit.

Programa o proposta

L'Estratègia de Justícia Restaurativa 2030 preveu la implementació d'un plat pilot d'universalització del servei en la jurisdicció ordinària, centrat al territori de Tarragona i Terres de l'Ebre. Aquest pilot s'ha iniciat l'abril de 2024 amb un pressupost de 800.000 euros i una durada de dos anys. En aquests territoris, l'equip de professionals ha passat de 4 a 17, amb una coordinació pròpia, s'han repensat circuits i protocols, i s'ha fet una campanya de difusió i sensibilització als operadors i la ciutadania. L'objectiu principal és assajar la universalització del servei.

Propòsit de l'avaluació

Es vol avaluar la implementació del programa i, en la mesura que sigui possible, els seus resultats (productes i/o impactes a curt termini), per tal de valorar les possibilitats i potencialitats d'escalar aquest servei cap a altres àmbits territorials i, eventualment, a tot el territori català (universalització del servei). Aquesta avaluació s'ha canalitzat a través del CEFJE, en col·laboració amb la UAB, i es troba en la seva fase inicial.

És una avaluació d'investigació/acció. Vol dir que al llarg del procés d'implementació s'aniran canviant coses en funció que es detectin aspectes millorables. S'avaluaran:

- Recursos (nous professionals, mentors, formadors, espais, equips, recursos materials)
- Activitats (planificació, comunicació, difusió, formació, mentoria)
- Resultats (implementació i consolidació del pla pilot JR)

Al final també es farà una avaluació d'impacte.

Hi haurà 3 informes de seguiment, corresponents als 3 anys de duració (2024, 2025 i 2026).

3.2.2 Avaluació dels programes de reducció de la incidentalitat als centres penitenciaris (CP)

Objecte de l'avaluació	Altres detalls de l'avaluació
Segons moment: intermèdia	Responsable: Direcció General d'Afers Penitenciaris
Segons agent: mixta	Altres agents clau: funcionaris/àries i treballadors/ores dels centres penitenciaris, interns/ernes
Segons continguts: implementació (i impacte en funció de factibilitat tècnica)	Període d'execució programa: 2024-2026
	Inici previst avaluació: 2024

Situació inicial / repte a abordar

Els canvis socials derivats dels darrers anys de pandèmia i postpandèmia han afegit molta complexitat a la gestió dels centres. Actualment hi ha una prevalença més elevada de d'interns/ernes amb problemes de salut mental i addicions, així com amb un arrelament familiar i social menor. També s'observa l'existència d'un perfil de població interna que manifesta una tendència més alta a protagonitzar conductes de gran violència contra altres interns/ernes o contra el personal penitenciari. Aquests aspectes són clau a l'hora de treballar el procés de reinserció i millorar la convivència als centres, i demanen actuacions específiques i intenses que caldrà mantenir en el termini mitjà perquè siguin efectives.

Programa o proposta

Per abordar les qüestions de les conductes autolesives, la incidentalitat i la convivència als centres, el Departament ha endegat un conjunt ambiciós de programes temporals amb la corresponent dotació de recursos i personal: el programa per al benestar emocional i prevenció del suïcidi i les conductes autolesives; el programa RECVI (Risc extrem de conducta violenta intrainstitucional); programa USSI (unitats de supervisió i seguretat interior); i la creació de les unitats d'intervenció compensatòria (UIC) per a població amb vulnerabilitat acumulada. Si bé tots ells apunten a un objectiu comú de millora de la salut i el clima social i de reducció de la incidentalitat, cal remarcar que cadascun dels programes té les seves especificitats, així com diferents temporalitats i fases de desplegament.

Propòsit de l'avaluació

L'objectiu d'aquesta avaluació és analitzar l'impacte dels programes sobre els problemes que pretén mitigar, especialment els relacionats amb la incidentalitat als centres (agressions, temptatives de suïcidi, conductes autolesives) i, més enllà d'aquestes casuístiques, valorar l'evolució de la convivència als centres des d'una perspectiva àmplia de la seguretat, el benestar i la vida als centres penitenciaris. En aquest marc, la gestió dels casos d'alta complexitat, especialment els derivats de l'àmbit de la salut mental, hi tenen una especial rellevància. Actualment ja es compta amb dades i indicadors rellevants per a l'avaluació. Així, els resultats de l'avaluació permetran decidir sobre la continuïtat i l'orientació del conjunt dels programes. Amb tot, en el moment del disseny de l'avaluació caldrà determinar amb més precisió si és possible agrupar l'anàlisi en una sola avaluació o si s'ha de desagregar per programes (d'entrada, la segona opció sembla més viable). Per a l'avaluació, es comptarà amb l'expertesa del CEFJE, que ha entomat parcialment l'avaluació d'alguns d'aquests programes.

3.2.3 Avaluació del desplegament dels processos i activitats de rehabilitació als centres penitenciaris

Objecte de l'avaluació	Altres detalls de l'avaluació
Segons moment: intermèdia	Responsable: Direcció General d'Afers Penitenciaris
Segons agent: mixta	Altres agents clau: funcionaris/àries i treballadors/ores dels centres penitenciaris, interns/ernes
Segons continguts: implementació	Període d'execució programa: 2024-2025
	Inici previst avaluació: 2025

Situació inicial / repte a abordar

Els processos i activitats de rehabilitació són un aspecte central de la funció de reinserció social que tenen encomanada els centres penitenciaris. El model català d'execució penal s'ha distingit especialment per l'especialització de les activitats i la individualització del tractament en els centres. Això no obstant, la diversitat i complexitat de cada centre – aguditzada amb els efectes dels anys de pandèmia i postpandèmia–, ha sofert un retrocés en els indicadors d'impacte i de resultats d'aquests processos, amb evolucions desiguals entre els centres.

Programa o proposta

En els darrers mesos s'ha portat a terme un pla de xoc per tal d'impulsar les activitats i els processos de rehabilitació, així com per recuperar els indicadors d'obertitat del sistema (reducció del règim tancat, potenciació de les sortides de permís i del règim de 3r grau de tractament i la llibertat condicional) a nivell pre-pandèmia. Aquesta avaluació ha permès establir mesures i indicacions particulars a cadascun dels centres que facilitin la recuperació descrita a nivell de sistema, establint uns estàndards per a la supervisió i correcció des del centre directiu cap a cadascun dels centres penitenciaris.

Propòsit de l'avaluació

L'objectiu d'aquesta avaluació és analitzar de manera detallada el desplegament dels processos de rehabilitació en cadascun dels centres, amb l'establiment i el seguiment d'un conjunt d'indicadors molt ampli com ara l'índex de participació en programes de reinserció, la intensitat de l'atenció professional individualitzada o el seguiment de l'accés potencial a permisos, entre molts altres. Els resultats permetran decidir sobre l'ampliació i/o l'adaptació temporal del pla de xoc, en funció del grau de compliment dels objectius preestablerts i les conclusions que se'n derivin. Com a punt de partida, es disposa de diversos estudis i avaluacions publicats a la web del CEJFE relacionats amb aquesta avaluació.

3.2.4 Avaluació del nou servei de provisió de mesures penals alternatives (MPA)

Objecte de l'avaluació	Altres detalls de l'avaluació
Segons moment: intermèdia	Responsable: Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil
Segons agent: externa	Altres agents clau: tècnics d'MPA, operadors jurídics, entitats prestadores del servei, Àrea d'MPA
Segons continguts: implementació	Període d'execució programa: 2025-indefinit
	Inici previst avaluació: 2026

Situació inicial / repte a abordar

Les mesures penals alternatives (MPA) podrien estar encara més esteses al nostre sistema penal. Així mateix, la seva implementació no està exempta de dificultats, i actualment la seva execució comporta llistes d'espera considerables que s'estan abordant mitjançant un pla de xoc però que cal prevenir que es tornin a repetir. Malgrat això, hi ha consens a l'hora de valorar les potencialitats d'aquesta modalitat penal i la necessitat de trobar maneres d'impulsar-la.

Programa o proposta

A partir de l'any 2025 es canvien els termes de contractació del servei actual per tal de millorar-ne les condicions, amb la creació de nous perfils professionals i la voluntat de poder atendre millor els casos complexos i, alhora, reduir les llistes d'espera.

Propòsit de l'avaluació

L'avaluació del nou servei de provisió de mesures penals alternatives servirà per valorar l'efecte dels canvis introduïts, no només des d'un punt de vista quantitatiu (per exemple, en la capacitat del sistema d'executar les mesures amb agilitat, prestant un millor servei i prevenint noves llistes d'espera), sinó també qualitatiu (per exemple, establint indicadors de qualitat del servei amb els diversos agents implicats).

3.2.5 Avaluació de l'ús de dispositius de localització GPS (polseres)

Objecte de l'avaluació	Altres detalls de l'avaluació
Segons moment: intermèdia i <i>ex-post</i>	Responsable: Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil
Segons agent: interna	Altres agents clau: òrgans judicials, Àrea d'MPA
Segons continguts: implementació (i impacte en funció de factibilitat tècnica)	Període d'execució programa: 2024-2025 (pendent disseny programa)
	Inici previst avaluació: 2025

Situació inicial / repte a abordar

A Catalunya, aproximadament un 20 % del total de persones privades de llibertat es troba en situació de presó provisional a l'espera de judici, un nombre significativament alt que carrega innecessàriament els centres penitenciaris. Tenint en compte que la presó com a mesura cautelar de caràcter preventiu té una naturalesa i finalitat diferent (inhibir el risc de fuga, per exemple), es considera necessari l'abordatge d'aquesta finalitat a través d'altres mitjans o tecnologies, com ara els dispositius de localització GPS (polseres).

Programa o proposta

L'Estratègia nacional d'obertitat penitenciària aprovada el desembre de 2023 preveu, entre les seves mesures, la realització d'un pla pilot per l'ús de polseres GPS com a alternativa a la presó preventiva, amb l'objectiu de testar la implementació d'aquests dispositius electrònics i el seus efectes en la reducció de situacions de presó preventiva.

Propòsit de l'avaluació

El resultat d'aquesta avaluació permetran comprovar si les polseres GPS són eficaces, i en quina mesura els jutges les incorporen efectivament com una alternativa a la presó preventiva, reduint-ne el nombre d'interns preventius. En aquest sentit, es posarà molt d'èmfasi en la naturalesa de l'ús de les polseres, observant especialment el risc que no es puguin convertir, de manera indesitjada, en una mesura d'ampliació de la xarxa de control penal.

3.2.6 Avaluació de l'ús per part dels òrgans judicials de l'assessorament tècnic en la decisió de suspendre la pena de presó

Objecte de l'avaluació	Altres detalls de l'avaluació
Segons moment: intermèdia	Responsable: Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil
Segons agent: interna	Altres agents clau: òrgans judicials, tècnics EATP, Àrea de Reparació i Atenció a la Víctima
Segons continguts: implementació (i impacte en funció de factibilitat tècnica)	Període d'execució programa: 2026-29 (pendent disseny programa)
	Inici previst avaluació: 2028

Situació inicial / repte a abordar

Un gruix important dels interns dels centres penitenciaris compleixen penes de menys de dos anys de presó, penes que eventualment podrien ser satisfetes sense la privació efectiva de llibertat que implica l'ingrés a presó. Ara bé, una valoració detallada de les circumstàncies que justifiquen la suspensió de l'ingrés a presó per part dels jutges requereix un assessorament professional que sovint no és de fàcil disposició.

Programa o proposta

En la línia de donar més eines als jutges per valorar la possibilitat d'aplicar la suspensió de la pena de presó, es preveu desenvolupar un pilot amb la creació d'un petit equip d'assessorament tècnic penal (EATP), en un partit judicial determinat, que donarà suport als òrgans judicials, de manera específica i focalitzada, davant de la presa de decisions respecte de les suspensions ordinàries i extraordinàries de la pena de presó.

Propòsit de l'avaluació

Aquesta avaluació permetrà valorar els efectes immediats de l'assessorament tècnic penal en la decisió d'aplicar les suspensions d'entrada a presó per part dels jutges. Es tractaria d'avaluar si, comptant amb una anàlisi psicosocial i de valoració dels risc de reincidència de les persones penades, els jutges apliquen més i amb més seguretat aquestes suspensions. Eventualment, la comparació controlada dels resultats (suspensions d'entrada a presó) en el partit judicial on s'implementi l'assessorament i en altres partits on no s'implementi, podrà ajudar a extreure conclusions respecte de les possibilitats i potencialitats d'escalar aquest servei.

3.3. Àmbit de l'Administració de justícia (AJ)

3.3.1 Avaluació de les unitats de valoració forense integral (UVFI)

Objecte de l'avaluació	Altres detalls de l'avaluació
Segons moment: intermèdia	Responsable: IMLCFC
Segons agent: mixta o externa	Altres agents clau: jutges/esses, operadors/ores jurídics/idiques, víctimes i persones afectades, altres departaments de la Generalitat (IFE)
Segons continguts: implementació	Període d'execució programa: 2024-2026
	Inici previst avaluació: 2026

Situació inicial / repte a abordar

Les violències masclistes són una xacra social amb moltes derivades que cal abordar amb determinació. L'atenció forense en casos de violències masclistes és una d'aquestes derivades, un aspecte crucial que fins ara no s'havia atès de manera integral. Es fa palesa la necessitat d'uns circuits més ràpids i accessibles, amb l'objectiu d'evitar la revictimització i millorar la qualitat de la prova pericial, que és determinant en els judicis en casos de violències masclistes. Es tracta d'un àmbit delicat i sensible que s'ha d'abordar des de la màxima professionalitat i coordinació entre els diferents organismes i instàncies implicades.

Programa o proposta

Per respondre al repte descrit, el programa temporal de creació de les unitats de valoració forense integral (UVFI) posa en marxa un servei amb personal especialitzat a través d'una finestreta única, ja que la porta d'entrada és l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya (IMLCFC), tant en casos de menors com en adults. Aquestes unitats han entrat en funcionament el primer trimestre de 2024 amb una trentena de professionals, amb l'objectiu de fer possibles aquests circuits més eficients, evitar la revictimització i millorar la qualitat de la prova pericial. Caldrà tenir en compte en aquesta avaluació l'experiència de l'Observatori Català de la Justícia en Violència Masclista (OCJVM).

Propòsit de l'avaluació

Les unitats de valoració forense integral (UVFI) representen un enfocament integral i innovador que cal avaluar per poder assentar i millorar el servei en un futur. Més enllà de valorar els canvis en els protocols i circuits (implementació del programa), l'avaluació també ha de servir per copsar l'ús que fan els jutjats del servei prestat, així com la percepció de les víctimes mateixes.

3.3.2 Avaluació de la implantació de les noves oficines judicials

Objecte de l'avaluació	Altres detalls de l'avaluació
Segons moment: intermèdia	Responsable: Direcció General de Modernització de l'Administració de Justícia
Segons agent: mixta o externa	Altres agents clau: funcionaris/àries, lletrats/ades, jutges/esses i professionals i usuaris/àries
Segons continguts: impacte	Període d'execució programa: 2025-2028
	Inici previst avaluació: 2027

Situació inicial / repte a abordar

Avui dia, el desplegament del nou model d'oficina judicial s'ha fet efectiu en 25 dels 49 partits judicials de Catalunya (27 a finals de 2024). En aquest sentit, s'ha fet una primera avaluació per valorar la implementació del model i s'han identificat els aspectes millorables. L'avaluació també ha permès identificar els impactes futurs que s'esperen obtenir amb el nou model (nombre de resolucions, pendència, satisfacció dels usuaris, etc.).

Programa o proposta

El desplegament de les 24 oficines judicials restants requereix un impuls considerable. Normativament, el model hauria d'estar totalment desplegat l'any 2028, de manera que els processos i les decisions a prendre els pròxims anys seran clau. En aquest sentit, no es tracta d'un nou programa sinó de la darrera fase de desplegament. Això no obstant, cal tenir en compte que en aquest nou període de desplegament el model pot evolucionar a conseqüència dels canvis normatius previstos i els eventuais acords en el si de la Conferència Sectorial.

Propòsit de l'avaluació

Seguint els treballs de l'avaluació anterior, l'avaluació de l'impacte de la implantació de les noves oficines judicials té per objectiu determinar si el nou model implantat millora els resultats respecte del model antic (variacions en el nombre de resolucions, la pendència, o la satisfacció de les persones usuàries, entre d'altres). De l'anàlisi s'espera que se'n deriven recomanacions en termes de disseny del model. Una qüestió clau de l'avaluació serà la selecció dels partits judicials i oficines a analitzar, per tal que les comparacions siguin vàlides i les conclusions siguin útils i aplicables.

3.3.3 Avaluació del Servei de Justícia Gratuïta

Objecte de l'avaluació	Altres detalls de l'avaluació
Segons moment: intermèdia	Responsable: Secretaria per a l'Administració de Justícia
Segons agent: mixta o externa	Altres agents clau: funcionaris/àries, col·legis professionals, advocats/ades i usuaris/àries
Segons continguts: econòmica/implementació	Període d'execució programa: 2024-indefinit
	Inici previst avaluació: 2025

Situació inicial / repte a abordar

L'assistència jurídica gratuïta és un servei públic d'una rellevància especial perquè suposa incrementar la igualtat i la justícia, i en definitiva el benestar del país i de les persones més desfavorides. En el darrers anys, se n'ha augmentat considerablement la partida pressupostària, i avui Catalunya és el territori de l'Estat que més inverteix en justícia gratuïta. Això no obstant, el servei no acaba de satisfer cap de les parts implicades: d'una banda, els advocats/ades del torn d'ofici es mostren insatsifets amb la retribució dels mòduls; i de l'altra, la cobertura i la qualitat del servei disten de ser òptimes. Tot plegat obliga a replantejar-se el servei en un termini mitjà i llarg.

Programa o proposta

Les principals característiques del servei s'estableixen i s'actualitzen periòdicament a través d'un conveni amb el Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya (CICAC), sobre la base de la normativa i la legislació vigent. En aquest sentit, no es tracta d'un nou programa, sinó d'un servei que ja està normativament pautat.

Propòsit de l'avaluació

Més enllà dels augments de la partida pressupostària del Departament o la millora de la retribució dels mòduls dels advocats/ades, cal valorar mesures a mitjà i llarg termini que afavoreixin un servei de qualitat, que arribi a la població diana i que sigui econòmicament sostenible. En aquest sentit, ja es disposa d'un estudi previ que, entre altres aspectes, apunta les necessitats d'avaluació del servei. D'una banda, una avaluació econòmica serviria per valorar amb més rigor el cost del servei del torn d'ofici. I de l'altra, una avaluació de procediments permetria veure si es cobreix adequadament la demanda existent (cobertura del servei), analitzant també la qualitat de la prestació i la satisfacció per part de l'usuari/ària. Una valoració exhaustiva d'aquests aspectes permetria prendre decisions informades encaminades a garantir la sostenibilitat del servei. Amb tot, caldria acotar bé els termes de l'avaluació i determinar si aquests objectius necessiten més d'un encàrrec d'avaluació.

3.4. Altres àmbits propis del Departament

3.4.1 Avaluació dels espais de memòria

Objecte de l'avaluació	Altres detalls de l'avaluació
Segons moment: intermèdia	Responsable: Memorial Democràtic i Direcció General de Memòria Democràtica
Segons agent: mixta o externa	Altres agents clau: públics dels espais de memòria, centres docents acompanyants, familiars, Departament d'Educació
Segons continguts: implementació (i impacte en funció de la factibilitat tècnica)	Període d'execució programa: 2024-indefinit
	Inici previst avaluació: 2026

Situació inicial / repte a abordar

Els espais de memòria adscrits al Memorial Democràtic tenen un altíssim valor pedagògic, cívic i educatiu que es reparteix per tot el territori. Així, en un context de creixement de les opcions i idees antidemocràtiques, aquests espais prenen encara més valor en el seu rol de contribució a la construcció d'una ciutadania compromesa, madura i crítica. Amb tot, a mesura que la societat i la ciutadania canvia, també ho fan els públics d'aquests espais de memòria, i per tant es més necessari que mai revisar-los i adaptar-los perquè que puguin complir millor la seva funció social.

Programa o proposta

Cadascun dels espais de memòria democràtica (museus, centres d'interpretació, espais oberts, etc.) té la seva idiosincràsia i un programa expositiu en concordança amb la seva naturalesa. D'aquesta manera, no es tracta tant d'un programa únic sinó d'un conjunt de propostes relacionades. Amb tot, el Memorial Democràtic desplega un programa expositiu i educatiu global en l'àmbit territorial, que inclou el tractament de grans qüestions com ara la immigració, els desplaçaments forçosos de població i l'exili, les lluites per la democràcia i la preservació dels valors ètics, culturals i cívicsopolítics de l'antifranquisme en l'articulació de la memòria col·lectiva. També promou la creació de plataformes de debat a l'entorn de temàtiques clau en l'àmbit de la memòria democràtica i la gestió del patrimoni memorial.

Propòsit de l'avaluació

En relació amb els principals espais de memòria i les seves activitats, l'avaluació ha d'abordar dues grans qüestions. D'una banda, ha d'estudiar els interessos del potencial públic objectiu, especialment les persones joves, per analitzar si es corresponen amb els serveis oferts, així com examinar possibles barreres socials per accedir-hi. En aquest punt és clau el paper dels centres docents que acompanyen bona part del públic juvenil. D'altra banda, cal analitzar la recepció i la percepció dels continguts i materials oferts a les persones visitants, i valorar si aquestes propostes són diverses, adequades i sensibles als diferents entorns juvenils. En aquest sentit, caldrà avaluar en quin grau les experiències memorials familiars i culturals de nous visitants d'ascendència extracomunitària són diferents històricament, i com es pot incorporar aquest factor en la programació i els continguts i materials dels espais de memòria. L'avaluació hauria de prendre com a punt de partida els indicadors museístics establerts al Pla de museus de Catalunya, i les conclusions han de portar a propostes de millora de cara als espais de memòria existents i els que puguin crear-se en el futur. En la mesura que sigui possible, aquesta avaluació hauria de contenir un component de seguiment al llarg del temps que ha de permetre determinar la consecució de determinats impactes.

4. Seguiment del Pla

Cal entendre el Pla d'avaluacions com una eina dinàmica que facilita les decisions estratègiques en relació amb els programes avaluats, però que cal anar adaptant en funció dels canvis de context. El Pla prioritza i ordena les avaluacions previstes pel Departament amb mirada llarga, però no en pot concretar els detalls, perquè aquesta feina correspon a les unitats tècniques en el moment de dissenyar específicament l'avaluació i, si escau, licitar-la segons els procediments corresponents.

Per al seguiment del Pla, doncs, té sentit **donar continuïtat al grup motor** constituït per elaborar-lo, si bé modificant-ne la composició. En aquest sentit, és necessari que s'hi incorpori el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Addicionalment, seria molt recomanable que **s'hi incorporessin tècnics de les unitats que despleguen els programes avaluats**, i que ja han estat en contacte amb el procés d'elaboració i revisió del Pla al llarg de les reunions celebrades. D'altra banda, els rol dels membres de l'Àrea d'Avaluació Econòmica de Polítiques Públiques i l'Àrea d'Àrea podria ser de suport puntual quan es requereixi per part del Departament.

Al Gabinet Tècnic li correspon el lideratge del grup motor, informant i convocant les unitats tècniques sobre els diversos àmbits a tractar en relació amb les avaluacions. A tall d'exemple, el grup motor es podria reunir dues vegades l'any, la primera per revisar i confirmar quines avaluacions es faran durant l'exercici, i la segona per revisar els fruits de les avaluacions fetes i fer-ne el seguiment que pertogui.

A banda d'aquestes reunions conjuntes, cadascuna de les avaluacions haurà d'establir el seu propi calendari de seguiment, en funció de la naturalesa i les característiques de cada avaluació.

De manera periòdica, i a proposta del Gabinet Tècnic, els resultats de cada avaluació i les consideracions que impliquin modificacions del Pla d'avaluacions s'han de reportar al Consell de Direcció del Departament perquè els validi. Així mateix, el Departament reportarà a la Comissió Interdepartamental d'Avaluació de Polítiques Públiques de la Generalitat (CIAVA) tot allò que sigui rellevant en relació amb el seu Pla d'avaluacions, amb ànim de contribuir a la progressiva institucionalització de l'avaluació de polítiques al si de l'Administració catalana.

Per acabar, també és rellevant disposar d'una estratègia de difusió del Pla d'avaluacions i dels resultats de cadascuna de les avaluacions. D'aquesta manera, els treballs realitzats no només serviran per millorar els resultats dels programes i per retre comptes a la ciutadania, sinó que també contribuiran a difondre i estendre la cultura de l'avaluació en el conjunt de la societat.